

پرورش و نگهداری ماهیان زنده زا

مترجم و نویسنده : مسعود کهنگی

قابل کامل است، در این کتاب سعی بر آن شده است که اطلاعات درست و کامل و کاربردی ارائه شود

مطالب نوشته شده عبارتند از:

پرورش و نگهداری ماهیان زنده زا

تشخیص جنسیت بین ماهی نر و ماده

شرایط زیست

آماده سازی آکواریوم به منظور تکثیر

تکثیر و پرورش

مراحل عملیات تکثیر

پرورش بچه ماهی ها

تغذیه

گوپی، مولی، پلاتی و سوارتل گونه های مهمی از ماهیان موجود در این خانواده هستند

ماهی سوارتل

نحوه نگهداری و تکثیر سوارتل

نام : سوارتل یا دم شمشیری

خانواده : peocilidane

اندازه : تا ۱۳ سانتیمتر رشد می کند

همزیستی : سازگار با تمام ماهی ها

سطح شنا : میان آب

تغذیه : انواع غذاهای خشک

خصوصیات فیزیکی شیمیایی : دما ۲۵ درجه سانتی گراد

PH = 7.3

رفتار و تولید مثل : ماهی صلح جو و زنده زاده که به راحتی تکثیر می

شود

تشخیص جنسیت : ماهی نر باله ی بلند و تیز شمشیرمانندی دارد که

ماهی ماده فاقد آن است ؛ هم چنین ماهی نر در زیر شکم دارای آلت

تناسلی می باشد که در ماده فقط یک باله ی پهن است

سوارتل یک گونه ی صلح جو و سلیقه پسند بوده که نگهداری آن در یک

تانک جمعی زیبایی خاصی به آن ها میدهد . دلیل نامگذاری آنها هم به

خاطر شمشیری بودن دم آنهاست که به سوارتل (= دم شمشیری) معروف

شده اند

تنها یک گونه از سوارتل ها وحشی می باشند که نر های این گونه سبز کم رنگ و ماده ها سبز تیره تر می باشند

سوارتل های صلح جو هم به رنگ های قرمز ، زرد و مخلوطی از رنگ ها می باشند

سوارتل یکی از ماهی هایی می باشد که به دلیل زیبایی و راحت بودن نگهداری و تکثیر آن تقریبا همه پسند بوده و در هر آکواریومی تعدادی از آنها یافت می شود

نحوه ی تکثیر : سوارتل همانند گویی زنده زا بوده و پس از لقاح تخم ها در شکم ماده به بچه تبدیل شده و پس از بروز علائم زیر زایمان می کند

تورم شکم ماهی ماده در هنگام بارداری حرکت در قسمت های پایینی یا پنهان شدن بین وسایل تزئینی ایجاد یک بیضی مشکی بالای مخرج (در ماهی های روشن قابل دید . است .) که قسمت های مشکی همان نوزادان سوارتل هستند والدین علاقه ی زیادی به خوردن فرزندانشان دارند که توصیه می شود هر بچه پس از زاییده شدن به طور غریزی از والدین فاصله می گیرد ؛ تا از حالت تخم (گرد بودن) به حالت عادی برگردد

تا زمانی که آنها از اندازه ی دهان والدین و سایر ماهی هایتان کوچکترند ؛ یا باید آنها را در تانک دیگر و یا در پرورشگاه نگهداری کرد و با غذاهای کاملاً پودر شده به خصوص گرم فشرده تغذیه شوند

تذکر : توصیه می شود در تانک بچه ها حتماً از گیاهان طبیعی استفاده شود ؛ چون علاوه بر زیبایی چربی روی برگ ها غذای مناسبی برای ماهی ها محسوب می شود و سرعت رشد آنها را تا حدود زیادی افزایش می دهد

نکته : اگر شما از زایشگاه استفاده می کنید بهتر است کف آن را یک قطعه طلق بیندازید تا اگر بچه ماهی به کف آن چسبید ، ماهی های دیگر از بیرون به او آسیبی نرسانند . (این اتفاق برای خود من افتاده و سایر ماهی ها دم بچه ها را خورده اند)

ماهی پلاتی

نحوه نگهداری و تکثیر پلاتی

نام: پلاتی (دلیل نامگذاری به خاطر پهن بودن بدن آن است . پلاتی =

پهن)

خانواده: poecilidane

زیستگاه اصلی: آبهای آرام مکزیک و گواتمالا

انواع: پلاتی پاندا ، غروب آفتاب ، قرمز ، پاندا طلایی ، خاکستری و غیره

اندازه: حداکثر تا ۸ سانتی متر

تانک مورد نیاز: حداقل ۲۰ لیتر

تغذیه: انواع غذاهای خشک

خصوصیات فیزیکی شیمیایی: دما = ۲۶ - ۲۲ درجه سانتی گراد

PH = 7-8 -

پلاتی ها یکی از اعضای خانواده ی زنده زا ها هستند که به رنگهای

مختلف و زیبایی وجود داشته و حتی قابلیت جفت گیری و تکثیر با سوارتل

ها و گویی ها را دارند

ماهی های زیبایی بوده که تا ۲ یا سه سال عمر کرده و به راحتی نگهداری

و تکثیر می شوند

نحوه ی تشخیص جنسیت : ماهی نر در زیر شکم دارای آلت تناسلی بوده

که در ماهی ماده به جای آلت تناسلی ؛ یک باله ی پهن وجود دارد .

عموماً هم جثه ی ماده ها از نرها پهن تر و گردتر است

نحوه ی تکثیر : پلاتی ها همانند سایر ماهی های خانواده ی خود میل

زیادی به خوردن بچه های خود دارند که چون بچه های پلاتی تقریباً از

بچه های سایر زنده زها کوچکتر است ؛ نیاز به مراقبت بیش تری دارند

برای جلوگیری از خورده شدن بچه ها توسط والدین می توان با ایجاد

گیاهان و وسایل تزئینی (مثل مرجان) زیاد فضای امنی برای پنهان شدن

بچه ها ایجاد کرد و یا از زایشگاه استفاده کرد

بچه ماهی ها به طور غریزی بلافاصله پس از تولد از والدین جدا شده و

به طرف پایین آب حرکت می کنند که در زایشگاه شیاری کوچک (به

اندازه ی بدن بچه ماهی ها) وجود دارد که پس از عبور بچه ماهی ها از

آن به قسمت دیگر زایشگاه منتقل شده و والدین به آن دسترسی ندارند

یک ساعت پس از زایمان هم والدین را به تانک منتقل کرده و بچه ها را به

پرورشگاه یا تانک دیگر منتقل کنید که خطری آنها را تهدید نکند

اگر از پرورشگاه استفاده می کنید ، پس از اینکه از محکم بودن جای

پرورشگاه اطمینان حاصل کردید ، بهتر است تورهای اضافی داخل آن را

ببرید که بچه ماهی ها در آن گرفتار نشوند
تغذیه ی بچه ماهی ها : بچه های پلاتی بر خلاف سایر زنده زها به کندی
رشد می کنند و اگر در زمان رشد ، غذای کاملی به آنها داده نشود ،
ممکن است روند رشد آنها متوقف شده و دیگر در اندازه تغییری نکنند که
بتر است برای جلوگیری از این امر می توان از غذاهای زیر استفاده کرد
(غذا ها پودر شده و با هم مخلوط گردند)

پولکی + لوفاک + گرم فشرده + گرم قرمز + آرتیمیا
سعی کنید در تانک آنها حتماً از گیاهان طبیعی استفاده کنید تا علاوه بر
تولید اکسیژن و شفاف نگهداشتن آب تانک ؛ چربی روی برگهایش منبع
تغذیه ای برای بچه پلاتی ها باشد

در زمان بارداری ماهی ماده ؛ علائمی در آن به وجود می آید که
مهمترین مشخصه های آن بصورت زیر است
تورم شکم ماهی ماده (بطوریکه از بالا به یک بیضی مایل به دایره
شبهت دارد

دوری از سایر ماهی ها و پنهان شدن بین وسایل تزئینی
اما یک ساعت قبل و بعد از زایمان مخرج ماده متورم شده که پس از
مشاهده ی آن می توان ماهی را به زایشگاه منتقل کرده تا بچه ها پس از
زایمان ؛ توسط سایر ماهی ها خورده نشوند

ماهی مولی

نحوه نگهداری و تکثیر مولی

نام: مولی

خانواده: poeciliidane

انواع: مولی سیاه، سفید، نارنجی، بالن، مولد، برفی و غیره

اندازه: تا ۱۰ سانتی متر رشد می کند

(البته مولی مولد تا ۲۰ سانتی متر هم رشد می کند)

همزیستی : سازگار با تمام ماهیان گیاه خوار

سطح شنا : میان آب

تغذیه : انواع غذاهای خشک

خصوصیات فیزیوشیمیایی : دما : ۲۸-۲۵ درجه سانتی گراد ،

PH=7

رفتار و تولید مثل : صلح جو و زنده زا بوده که به راحتی تکثیر می شود

تانک مورد نیاز : حداقل ۴۰ لیتر

شرایط تانک

آب تانک نباید کثیف باشد چون آنها به راحتی در آب کثیف خفه می شوند ، هم چنین اگر در آب تانک به ازای هر ۱۰ لیتر یک قاشق چایخوری نمک استفاده شود

زندگی گیاهی : بهتر است در تانک آنها از دم گربه ای کمتر و شویدی .
بیش تر استفاده شود . (چون آنها علاقه ی زیادی به خوردن برگ های
دم گربه ای دارند ولی در مورد شویدی فقط چربی روی آن را می
خورند

یکی از مناسب ترین ماهی ها برای افراد مبتدی می باشد ؛ چون هم به

راحتی تکثیر می شود و هم نیاز به مراقبت خاصی ندارد
به دلیل اینکه آنها به راحتی تکثیر می شوند ، می توان از آنها برای تغذیه
ماهیانی همچون آنجل هم استفاده کرد

تشخیص جنسیت: ماهی نر دارای آلت تناسلی بوده و باله های بلند و

کشیده تری نسبت به ماده دارد . هم چنین ماده ها جثه ی بزرگتر و

قویتری نسبت به نرها دارند

نحوه ی تکثیر: برای تکثیر آنها باید تعدادی مولی (نسبت نرها به ماده ها

را در یک تانک قرار داده تا پس از جفت خوردن با هم و انجام لقاح بچه

ها در شکم ماده شکل بگیرند

البته می توان یک جفت مولی را کنار هم قرار داده تا لقاح راحت تر

صورت گیرد

چون مولی ها در خانواده ی گوپی ها قرار دارند ، آنها هم میل زیادی به

خوردن بچه های خود دارند که با استفاده از روش های ذکر شده در

معرفی گوپی می توان از این امر جلوگیری کرد . (چون بچه های مولی

نسبت به گوپی ها جثه ی بزرگتری دارند ؛ کمتر توسط والدین خورده می

شوند و می توان با استفاده از سنگ های درشت و چند گیاه پناهگاهی

برای آنها ساخت که دیگر نیازی به تانک دوم نداشته باشید .

اما اگر زنده زاهارا از بچگی بزرگ کنید می توانید به نتیجه ی زیر

درباره ی تعداد بچه های آنها دست یابید

بار اول زایمان = ۱۰ - ۸ بچه ، بار دوم = ۱۸ - ۱۲ بچه ، با سوم : ۲۵ -
۱۸ بچه ، بار چهارم = ۴۰ - ۲۵ بچه ، بار پنجم = ۵۰ - ۴۰ بچه اما در
دفعات بعد اگر به خوبی تغذیه شوند و لقاح کاملاً صورت گرفته باشد
حداکثر ۷۵ بچه می توان از یک زنده زا در هر بار به دست آورد که
هر بار که یک زنده زا زایمان می کند حدود ۵ میلی متر به اندازه ی
بدنش اضافه می شود

غذای بچه مولی ها : برای تغذیه ی آنها می توان از پولکی پودر شده +
لوفاک یا کرم فشرده استفاده کرد . البته اگر تعدادی گیاه در تانک آنها
قرار داشته باشد سرعت رشد آنها به شدت افزایش می یابد و به جای
اینکه در مدت ۳ ماه به بلوغ برسند ، در کمتر از دوماه به بلوغ رسیده و
قابل تکثیر می باشند

اما چگونه بفهمیم که ماهی باردار است ؟

وسط شکم مولی ماده در زمان بارداری بسیار متورم شده بطوریکه اگر از
بالا به آن نگاه شود ؛ مولی یک بیضی مایل به دایره به نظر می آید
اما از یک ساعت قبل و یک ساعت بعد از زایمان مخرج ماده تورم کرده و
به صورت لوله در می آید که می توان به سرعت آنرا به تانک دیگر و یا
زایشگاه منتقل کرده تا در آنجا زایمان کند . زایمان هم یک ساعت تا یک
ساعت و نیم طول می کشد

ماهی گویی

نحوه نگهداری و تکثیر گویی

نام: گویی

خانواده: poeciliidae

حد اکثر اندازه: ۵ سانتی متر

همزیستی: سازگار با تمام ماهیان گیاه خوار

سطح شنا: میان آب

تغذیه: انواع غذاهای خشک

خصوصیات فیزیکی شیمیایی: دما ۲۵ درجه سانتی گراد – سختی آب ۲۰

درجه

pH = 7

تاریخچه کشف: این ماهی در سال ۱۸۶۶ توسط

Robert John Guppy

کشف شد. البته چند سال قبل از این هم این ماهی برای آلمان ها شناخته

شده بود

رفتار و تولید مثل

زنده زا بوده و تقریبا تکثیر و نگهداری آن از همه ی ماهی ها راحت تر

بوده و در هر ماه یکبار تولید مثل میکند

نحوه ی نگهداری: این ماهی را میتوان با انواع ماهی ها از جمله پلاتی ،
سوارتل و مولی که از خانواده ی هم هستند در یک آکواریوم ۴۰ لیتری
نگهداری کرد

تشخیص جنسیت: ماهی نر دارای باله های زیبا و کشیده ای بوده که این
باله ها در ماهی ماده کوتاه تر است . هم چنین ماهی نر دارای آلت
تناسلی می باشد. اندازه ی نرها نسبت به ماده ها کوچکتر است و باله
پایینی نرها تیز تر از ماده ها است

نحوه ی تکثیر: شما بایست تعدادی نر و ماده گویی را کنار هم در یک
تانک قرار دهید تا خودشان با هم لقاح کنند و پس از مشاهده ی علائم زیر
آنها را یا به تانک دیگر و یا به زایشگاه منتقل کرد

علائم باردار بودن ماده

تورم شکم ماهی ماده.

حرکت در قسمت های پایینی آکواریوم و دوری از گیاهان .
پر رنگ شدن قسمت بالایی مخرج ماهی ماده که این رنگ به دلیل قرار
گرفتن بچه ماهی ها در آن قسمت است و پس از تکمیل شدن دوران
جنینی نوزادان درون شکم ماهی ماده این قسمت خاکستری پر رنگ
(مایل به مشکی) می باشد . که بیانگر زمان فارغ شدن ماهی ماده می
باشد.

نکته مهمی که در مورد تکثیر این ماهی مورد توجه می باشد اینست که این ماهی میل زیادی به خوردن نوزادان خود دارد، لذا از دو روش زیر می توان از این امر جلوگیری کرد

روش اول

این روش آسان تر بوده، هم چنین باعث زیبایی محیط آکواریوم نیز می گردد در این روش به تعدادی گیاه و وسایل تزئینی که روزنه های زیادی در آن وجود دارد (مانند مرجان ها) نیاز است که با قرار دادن آن ها در آکواریوم باعث شده تا نوزادان ماهی بعد از به دنیا آمدن در میان آن ها پنهان شوند

روش دوم: در این روش به یک زایشگاه احتیاج است که آنرا می توان از ماهی فروشی ها به قیمت کم خریداری کرد

زایشگاه محفظه ای شیشه ای است که یک شیشه آنرا به دو قسمت بالایی و پایینی تقسیم می کند. قسمت بالایی برای قرار دادن ماهی ماده در آن می باشد و دو قسمت پایین برای نوزادان و پس از به دنیا آمدن است به این ترتیب که پس از تشخیص باردار بودن ماهی ماده، آنرا درون قسمت بالایی زایشگاه قرار داده و پس از زایمان، بچه ماهی ها به قسمت پایینی می روند. پس از اتمام زایمان ماهی ماده را به آکواریوم منتقل کرده و بچه ماهی ها را به آکواریوم دیگر یا پرورشگاه برده تا دور از دسترس

والدین قرار گیرند . (معمولاً زایمان ۲ تا ۳ ساعت طول می کشد
پس از چند هفته که اندازه ی بچه ها از دهان ماهیان مولد بزرگتر شد می
توان آنها را با هم نگهداری کرد

تذکر

در اصل همه ی ماهی ها تخم گذار می باشند حتی زنده زایا ؛ اما چون
زنده زایا با هم عمل لقاح را انجام می دهند ، تخم های آنها درون شکم
ماهی ماده به نوزاد تبدیل شده و تصور می شود که ماهی زنده زای می
باشد . (برای اثبات این موضوع هم اگر ماهی ماده را جدا کنید ملاحظه
می کنید که همراه ماهی ها چند تخم بارور نشده هم خارج می شود.

مترجم و نویسنده : مسعود کهنگی